UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria. iiii. post dominicam in ramispalmar[um] Sermo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

Visual Library

micis fuerit vulneratus: p̱ veſtem illam
curabitur: Nōne grauiter puniendus eſt
ſi veſtem illam abiecerit ꝛc. Expone: Per
veſtem dominice paſſionis recordationē
intellige ꝛc. Ideo ſicut dicit Paulus .ij.
Timo. ij. Labora ſicut bonus miles chri/
ſti: arma videlicet crucis chriſti ſemper
ferendo.

¶ Feria. iiij. poſt dominicam in
ramiſpalmaꝝ Sermo.

Ecce aſcēdi

mus ꝛc. Hec dicit domi/
nus deus Dicite filie ſion
Ecce ſaluatoꝛ tuus venit: ecce merces eꝰ
cum eo. Eſai. lxij. Sed ibi notande ſunt
tres conſideratōnes ad hoc diſpoſitiue vt
aſcēdamus hieroſolymā.
¶ Prima eſt p̄ceptiue autoꝛitatꝫ: Hec di
cit dominꝰ deꝰ Dicite filie ſion.
¶ Scd̄a ſaluatiue benignitatꝫ: Ecce ſal/
uatoꝛ tuus venit.
¶ Tertia retributiue equitatꝫ: Ecce mer
ces eius cū eo
¶ De Prima ps̄. Annūciate de die in diē
ſalutare eius: annūciate inter gentes glo/
riam eius ¶ De ſecūda Augꝰ. ſup Joan.
Venit ſaluatoꝛ ad mundū. Quare ſalua
toꝛ dictus eſt mundi: niſi vt ſaluet mun/
dum. ¶ De tertia Apocalypſ. vlti. Ecce
venio cito et merces mea mecū eſt: id eſt
poteſtas reddēdi mercedem.
¶ Ecce ꝛc.

Primus articulꝰ. An p̱ chriſti paſſio
nem ſimus a poteſtate diaboli libe/
rati? Q, nō, quoniā adhuc poteſtatē ex/
ercet in hominibꝫ tentando ꝛ vexando.
¶ Contra. Imminēte paſſione dominꝰ
dicit Joan. xij. Nūc princeps mundi hu/
ius eijcietur foras. ¶ Reſpondet Tho. in
.iij. parte ſum. q. ix. Circa poteſtatē quā
diabolus in homies exercebat ante paſſi
onem tria ſunt cōſideranda
¶ Primū ex parte hominis q̄ ſuo pecca/
to hoc meruerat.
¶ Secundū ex parte dei offenſi: qui p̱ ſuā
iuſticiam diabolice poteſtati homines re
liquerat
¶ Tertiū ex parte diaboli qui ſua nequi/
cia hominē a conſecutiōe ſalutis impedi/
ebat.
¶ Quantū ad primū: Homo eſt a pote/
ſtate diaboli liberatus p̱ paſſionē chriſti,
inq̄ntū ipſa eſt cauſa remiſſionis omniū
peccatoꝝ. Quantū ad ſecundū: inq̄ntum
nos deo reconciliauit. Quantū ſo ad ter/
tiū: inq̄ntū diabolus in paſſione chꝛi ex/
ceſſit modū poteſtatis ſibi tradite machi
nando in mortē chꝛi qui meritū mortis
nō habebat. Licꝫ adhuc diabolus tentet
hominē: tamē cōtra tentatiōes et alias di
aboli vexationes: p̄paratum eſt homini re
mediū ex paſſione chriſti. Hoc Thomas
¶ Pro fundamento. Nobilis cōdicio p̄n/
cipis eſt: clementē eſſe: p̄cipue ſubiectis.
Seneca. Nullū clementia magis q̄ꝫ prin/
cipes decꝫ. Et Seneca introducit Vir/
giliū d̄ Anchiſe ſic dicente: Enee he tibi
ſint artes paciꝫ imponere morē. Parce/
re ſubiectis ꝛ debellare ſuperbos. Sic fe/
cit dominꝰ qui ex clemētia ſua pepcit ge/
neri humano pacē eius faciens cū deo et
debellans diabolū ſuperbiſſimū. Que/
ritur ꝙ An p̱ chꝛi paſſionē ꝛc. Dic reſpon
ſionē. Ex qua ꝯclude ꝯtēplationē deuo/
tā: vicꝫ ꝙ ſicut diabolꝰ aſtutia ſua hoiem
deceperat: ita chꝛs in ſua mirabili pruden
tia diabolū ſupauit. Anſ. li. Cur deus hō
Venit redemptoꝛ ꝛ victus eſt tentatoꝛ/
tetendit illi muſcipulā crucem et dedit illi
eſcam ſanguinē ſuū Fuit quippe crux chꝛi
quaſi baculꝰ piſcātis/ deitas quaſi hamꝰ/
et caro quaſi eſca. Grego. in omel. quadā/
In virga crucis trāſglutiēs diabolus car
nem hūanitatis: tranſfixus ē hamo diui/
tatis. Ipe em̄ diabolus iudeos iduxit ad
procurādum mortem chꝛi. ipe etiāꝫ iudā
p̄ditorē ad chꝛi vēditōem iſtigauit volēs
anihilare chꝛi doctrinā quam chꝛs appro
pinquante tp̄e paſſionis ſtudioſius ꝓplia
uit. Cōtemplemur itaqꝫ qm̄ die palmaꝝ
acriter phariſeoꝛuꝫ vicia rep̄hendit: emē
tes ꝛ vendētes de templo eiecit ita vt cō/
fuſi iudei ignoꝛabāt quid rn̄derent. Silr̄
die lune ſequēti et die martis iterū venit
in hieruſalem/ multaſqꝫ diſputatōnes ibi
habuit. Die aūt mercurij ire hieruſalem
noluit vt p̄ncipibus ſacerdotū ꝛ iude p̄di
toꝛi locum daret/ et cū matre de hūana re
demptōe tractaret: in bethania igitur illa

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

die remanſit. Cõtemplemur igit dulciſſi-
mum Jeſū cū matre chariſſima de myſte-
rijs hūane redemptõis illa die cõferentez
ſaliaq; vba di. Dulciſſima mater ſcitis q
a deo patre exiui et veni in mūdum. Nunc
inſtat hora qua reuertar ad euz qui miſit
me crudeli morte moriturus qm omnia q
de me ſcripta ſunt in breui cõplebūtur. ſz
mater ſanctiſſima conſolamini qm die ter
tia reſurgam Beata igitur virgo lugubri
voce reſpondit Fili cariſſime etſi redem-
ptõnez hūani gnis deſidero: tamen in ſo
la cogitatõne mortis veſtre tota cõcutior
Quõ ergo potero eam videre Conſidera
ſi potes in q grau dolore ſunt filius et ma
ter inter hec verba Interi qn dominus nõ
fuerat in hieruſalem pricipes ſacerdotuz
et ſeiores ppli ɔgregati ſūt i domo caiphe
et conſiliu fecerūt vt Jeſum dolo tenerent
et occiderēt. Matth. xxvj. Putauerūt em
eum ſubterfugiſſe velle. Conferebāt ergo
de modo di. Nõ in die feſto ne fiat tumlt'
in populo. Judas igitur inſtictu diaboli-
co dñm relinquens in hieruſalem veniēs:
effrenat' venit ad eos di. Quid vultis mi
hi dare et ego vobis eū tradaz? Matth.
xxvj. q. di. Eum ſcio de quo tractatz: ſcio
quo vadit. Ne faictes q aduiſer. quid vul
tis mihi dare? O iuda qd cogitas: ſz ph
dolor ſicut dicit Leo papa: Anima lucri
cupida etiā p exiguo perire nõ metuit: nul
lūq; in illo corde eſt iuſticie veſtigiuz vbi
auaricia fecit ſibi habitaculū. Audientes
ergo iudei cogitauerūt hūc modū eſſe cõ
uenientē et mutauerūt ɔſilium: Et gauiſi
ſunt et promiſerūt ei trigita denarios. Et
ſpopõdit. O infelix mercator: ſimiles ſunt
qui p ſua breui delectatõe dñm relinquūt
Patz g ex dictis quõ diabol' aſtutia ſua
p iudā et iudeos dñi mortez pcurauit: ſed
dñs prudētia ſua p ipam ſuā mortē diabo
lū deuicit et alligauit. Figura Apocaly.
xx. Vidi angelū deſcēdentē de celo. i. chri
ſtū habentē clauē abyſſi. i. inferni: et cate-
nā magnā in manu ſua et apphendit dra-
conē ſer. a. q eſt diabol' et ſa. et alligauit eū
p annos mille. i. vſq; ad tpus antichri ſm
glo. et miſit eū in abyſſum et clauſit. i. pote
ſtatē nocendi limitauit vt nõ ſeducat etc.
Hic victoriā obtinuit chrs p crucē. Vñ
Caſſio. Crux ē victoria xpi: pditõ diaboli

Secūdus artic. In pceden. etc. Nunc
de ſecūdo qui eſt amoris fortifica-
tio. Fortificat em animos dominice paſſi-
onis meditatio pcipue tripliciter
Primo ad continuandā penitentiā
Scdo ad obſeruandā patientiā.
Tertio ad obtinendā victoriā
Primo ad cõtinuandā penitentiā. Heb.
xij. Recogitate eū qui ad. ſe. ſu. ɔtradi. vt
nõ fatigemini anis vris defici. Corporem
quippe noſtrū excitare debēt aculei ſpina
rum: flagella: claui: lancea etc. Paſſio vti-
q; chri omnē penitētie laborem alleuiat.
Bernar. Quid eſt qd nõ ſuaue tibi eſt ſi
collegeris animo amaritudines dei tui:
Aug'. lib. de virgi. Inſpicite vulnera pē
dentis: ſanguinē morientis: preciū redimē
tis: Hec quāta ſint cogitate: hec in ſtate-
ra cordis appendite vt totus vobis figa-
tur in corde qui totus p nobis fixus eſt in
cruce. Secūdo ad obſeruandā patien-
tiam: ſcz in tribulatiõe. Aug'. Tēporalis
afflictionis qd nobis ɔpinat aduerſitas:
nihil dulcius ſi cõſiderem' quid pro no-
bis biberit ad patibulum/qui nos inuitat
ad premiū. In figura huius aqua fluuij
marath/que amara erat/ p lignū crucis a
Moyſe poſitū ibi facta eſt dulcis. Vide
Exo. xv. Unde Eccliaſti. xlviij. Nonne a
ligno indulcata eſt aqua amara? Et qrti.
Regū. ij. Vas nouū: id eſt corpus chriſti
in quo poſitū erat ſal diuine ſapiētie: poſi
tum in aquis hiericho reddidit eas dul-
ces et potabiles: id eſt huius mūdi tribu-
lationes fecit leues et facilit portabiles.
Tertio ad obtinēdam victoriā. j. Co-
rinth. xv. Deo grās qui dedit nobis vi-
ctoriam p Jeſum chriſtū. Fortificat autē
chri paſſio et victoriam tribuit cõtra dia-
bolicos inſultus tripliciter. Primo ani-
mū excitando. Figura. j. Machabe. vj.
Oſtendebāt elephantib' ſanguinē vue et
mori vt eos acuerent ad plium. Sic et cõ
templatio ſanguinis chriſti acuit ad pu-
gnādum contra diabolū. Secūdo hoſtē
debilitando. Pro cuius declaratiõe No-
tandum ſm Alexand. in. iij. parte in tra-
ctatu de effectibus paſſionis. Et Bona-
uentu. in. iij. diſt. xix. Diabolus ante paſ-
ſionē chriſti triplici poteſtate vtebat con-
tra hominē, vicz poteſtate attractiua: ſcz

iuſtoꝝ ad limbum. Hec manus ſibi oīno fuit amputata per chriſti paſſionē ꝑ quaz deletū eſt chirographuz decreti: vt dicit Apoſtol⁹ Col. ij. Poteſtate impulſiua: ſcʒ ad peccatū qua fere in omnibꝫ regnabat et vix poterat quis ei reſiſtere. Et hec debilitata eſt per paſſionē chriſti per quā lumen veritatis agitur contra diabolicam violētiam. ¶ Item poteſtate vexatiua: ſcʒ corpaliter: Et hec eſt ſibi diminuta. Per paſſionē eīm non habet poteſtatē vexandi niſi tm̄ excōmunicatos ⁊ ab eccleſia precisos: niſi forte quādoqȝ ex ſpeciali diuia pmiſſiōe ad exercitiū ſanctorū: ſicut legim⁹ de beato Antonio qui fuit a demone flagellatus. ¶ Tertio paſſio chriſti fortificat cōtra diabolicos inſultus arma defenſiua miniſtrando. Unde dicit Damaſceñ. lib. ij. Crux eſt galea et ſcutuʒ aduerſus diabolum. ¶ Exemplū legitur in Barlaā: ꝙ cum Joſaphat rex dimiſiſſet regnū ⁊ penetraret eremū in quo pl⁹ q̄ꝫ ꝑ duos annos oberrauit querēs magiſtrū ſuū ſcm̄ Barlaā. Poſtq̄ꝫ ei diabolus immiſerat multas tentatōnes de gloria quā dimiſerat de delitijs: de regno: ⁊ amicis: nec ꝓua lere poſſet ei neqȝ ꝑ aſperitatē nec ꝑ paupertatē neqȝ ꝑ difficultatem vie. Ad vltimū apparuit ei et euaginatū gladiū tenēs mortē ſibi ꝯminās niſi rediret: ⁊ aſſumēs diuerſaꝝ ferarū formas horribiles ꝑterre re nitebat. Sed oīa dei ſeruus crucis ſignaculū opponens vincebat et demones fugabat. Sic etiā nos faciam⁹ cōtra demonuʒ tentamenta: et victores erimus. Alioqn dicturus eſt nobis chr̄s illō Boecij. iij. de conſolatōne. Talia tibi cōtuleramus arma que niſi prior abieciſſes inuicta te firmitate tuerent.

Tertius articul⁹. Audiſtis ⁊c. Notate qm̄ dn̄s ꝑ ſuā paſſiōeʒ nobis tot bn̄ficia ꝯtulit vt ipm amem⁹. Nō credat ꝙ ꝟtute paſſiōis vicere poſſe pctā: tribulatiōes: ⁊ tētatiōes: ⁊ hereditatē celeſtē obtinere: niſi chr̄m diligat. Nā vt dr lex. Nihil tānaturale q̄ꝫ vt adqſitio fiat ſm voluntatē dn̄i tradēt. vt hr̄ in l. Et fac optime qd hr̄ c. fi. de ſimoniac. ⁊ i c. Ex trāſmiſſa de decis. Eſt āt volūtas dn̄i vt celeſtē hereditatē adqram⁹ merito ſue paſſiōis: tribulatiōes patiēt ſuſtinēdo: ⁊ in pnia pſeuerādo atqȝ tētatōes ꝟuincēdo: qd neq̄ꝫ poſſum⁹ niſi ꝑ amorē chr̄i q in nob maxie feruere debʒ ex recordatiōe ſue paſſionis: qd apparebit euident ſi attēdam⁹ ꝑabolā quā barlaā ꝓpoſuit ioſaphat. Quidā qtuor amicos habuerat q̄ꝝ tres pl⁹ q̄ꝫ ſeipʒ dilexerat ⁊ ꝓ illis ꝓpria negocia dimiſerat. Pro q̄rto ꝟo valde pauca fecerat. Cū aūt a terribilibꝫ regꝫ famul caper ꝓ decēmilibꝫ talētoꝝ q debebat: dat ſibi inducijs vt amicos rogaret ꝓ debiti ſolutōe: ⁊ ſic a ſuſpēdio libaret. ¶ Prim⁹ ab eo rogat⁹ rn̄dit ꝙ ex q in illō diſcrimē cecidiſſet: nihil niſi linteoluʒ daret q inuolueret. ¶ Scd̄s dr ꝙ hāc ſolā grām ei faceret ꝙ eū vſqȝ ad patibulū ꝯduceret. ¶ Terti⁹ ꝙ ipſemet eū ſuſpēderet. Quart⁹ h audiēs dr: lʒ ꝓ me pauca fecerꝫ qꝛ tm̄ ad me recurrꝫ in ncītate: et me de certo diligere ꝓponis: ꝓ te ne ſuſpēdarꝫ me venalē exhibeo ⁊ ſuſpēdi volo. ¶ Prim⁹ amic⁹ fals⁹ ē mūdus a q nō recipit niſi ſudariū. ¶ Scd̄s ſunt heredes ⁊ amici mūdi q ꝯducūt vſqȝ ad ſepulcꝝ. ¶ Terti⁹ ē diabol⁹ q hoīeʒ ſuſpēdit ad inferni patibulū. Quart⁹ q ver⁹ ē amic⁹: eſt ipe chr̄s q ꝓ hoīe ſuſpēdi voluit ad crucꝫ lignū. Si ḡ (vt dr Aug. li. de cathezizādis rudibꝫ) amare pigebat. ſaltē redamare nō pigeat.

¶ Feria. v, in cena dn̄i Sermo.

Ecce ⁊c. Dn̄s ieſus in q nocte tradebat accēpit panē ⁊ grās agēs fregit ⁊ dixit Accipite ⁊ mādūcate: h ē corp⁹ meū, j. Cor. xj. Hoc ē myſteriū q in celū aſcēdere poſſum⁹. In his āt ꝟbis tria ſt notāda circa xp̄i paſſioꝫ ⁊ ſacr̄m corpis x̄pi. Charitas inextimabil: Dn̄s ieſ⁹ in q nocte trade. ⁊c. Ex feruēti ei charitate ſe tradi voluit. Libalitas iexplicabil: Acce. pa. ⁊ grās ag. fre. ⁊ dix. acci. ⁊ mā. Suauitas incōꝑabilis; Hoc ē corp⁹ me. Qd eīm hoc ſumam⁹. ¶ De pmo Hiere. xxxj. In charitate ꝑpetua dilexi te. Et Cātic. viij. Aque multe nō potuerūt extinguere charitatē. ¶ De ſcd̄o pſ. Miſericors ⁊ miſerator dn̄s eſcā de. time. ſe. ¶ De tertio, Joā. vj. Caro mea vere eſt ci. ſanguis me. ve. eſt potus.

¶ Ecce ⁊c. ¶ Salutatio.